

Appel «La Svizra en l'Europa»

■ **En Svizra è ina debatta averta e responsabla davart l'Europa necessaria! Quai punctuescha ina gruppa infurmal d'amis, profundamain preoccupads, cun lur appel «La Svizra en l'Europa».**

Var tschient personalitads da l'entira Svizra han gia signà quest appel – politichers n'èn anc betg vegnids contactads. L'appel è ussa publicat cun l'invitaziun a tuttas Svizras e tuts Svizzers da medemamain signar quel; el è disponibel en las quatter linguas naziunals sin la pagina www.CH-in-Europa.ch.

Igl è cler ch'il pievel vegn a stuair determinar, en il decurs da dus u trais onns, da maniera clera la lingia da direcziun envers las sfidas che la construcziun da l'Europa muntan per la Svizra. Il respect da la democrazia directa dumonda da prender avunda temp per ina debatta seraina davart tut las relaziuns dal pajais cun l'Uniu europeica avant che sa derscher en cumbats concernent aspects pli stretgs.

La Svizra è liada da moda e maniera multifara a ses conturn europeic sin il plaun economic, politic, cultural ed uman. Ella sto avisar ina relaziun structurada, coerenta e durabla cun l'uniu, la quala empermetta ad ella da chattar sia piazza en il spazi europeic sco quai ch'el è dà e guardar bain che sia posiziun restia legibla per ses partenaris. Ina retratga sin sasezza na rinforza betg sia suveranità, mabain flaiventa quella.

La Svizra en l'Europa – appel da burgaisas e burgais preoccupads

Las Svizras ed ils Svizzers che segnan quest appel èn profundamain preoccupads pervia da la confusiun che caracterischa oz la politica da la Svizra visavi ses partenaris europeics, vulan evitar donns economic e politics che noss pajais ristga da subir, sche la Svizra cuntinua da metter en dumonda ils lioms ed il spiert da cooperaziun cun l'Uniu europeica e ses stadis commembers. Els èn conscients che l'isolaziun da la Svizra na rinforza betg sia suveranità, ma flaiventa il cuntrari quella, èn persuadids che mo ina cooperaziun ampla e dinamica cun l'Europa offra a la Svizra ina schanza reala da segirar ses agen avegnir.

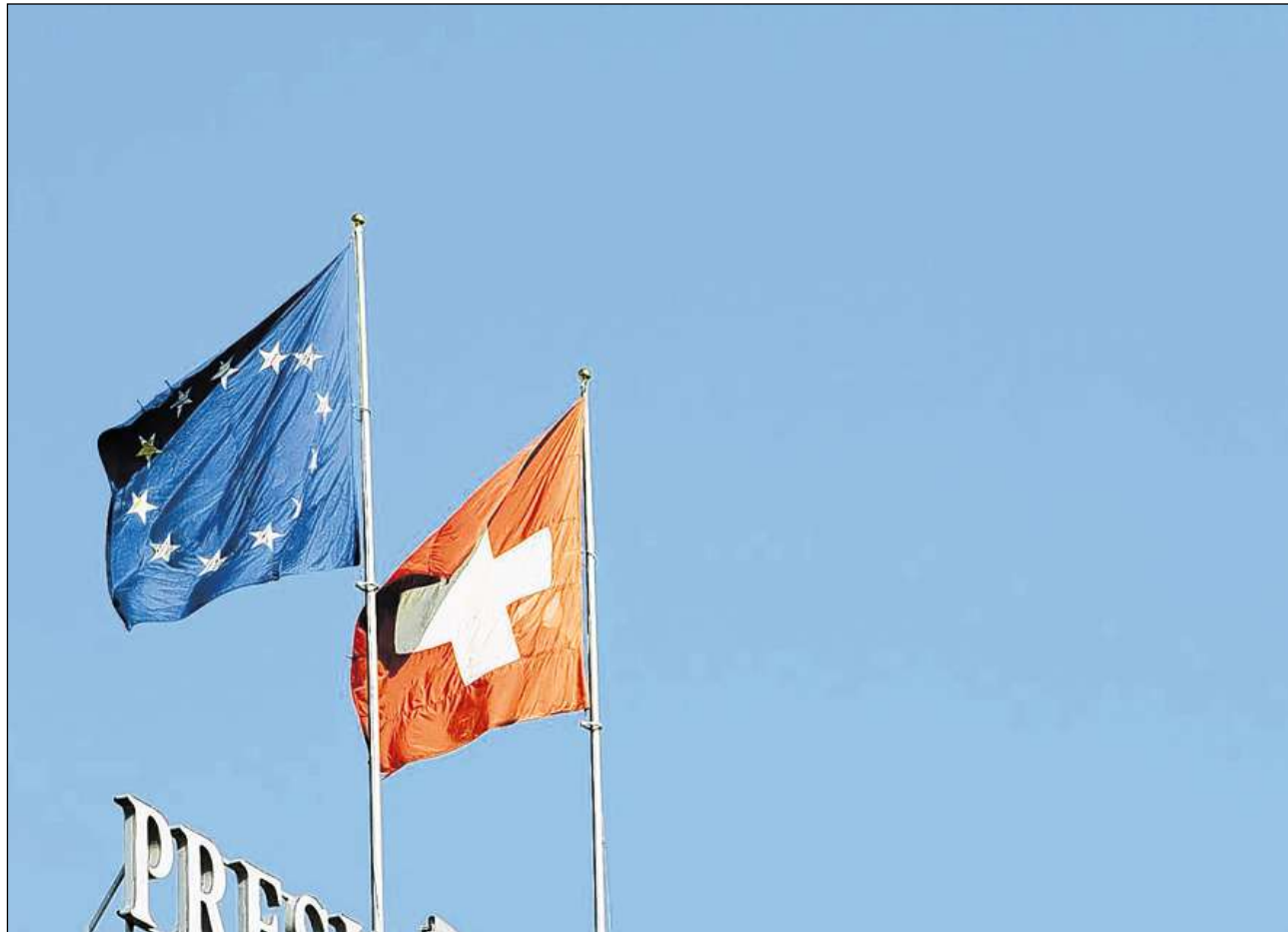
Perquai envidan els tut lur conburgaisas e conburgais e particularmain ils pli giuvens da sa participar ad ina debatta vasta davart l'Europa, ad ina debatta seraina e che sa basa sin ils fatgs reals, per permetter a la Svizra da returnar ad ina politica coerenta ed orientada a lunga vista, ina politica che vegn a permetter a noss pajais da far valair ses interess en il context europeic.

Quatter bunas raschuns pledan per in'Europa solidarica

Nus savain tuts: la Svizra fa part da l'Europa, geograficamain, istoricamain, politicamain, economicamain, culturalmain e socialmain. La Svizra è sa constituida entaifer ses ambient natiral europeic. Dapi la fin da la Segunda Guerra mundiala discutan ils Europeans davart «l'Europa»: Tge avegnir spetga noss continent? Co far per segirar la pasch, il dretg ed il bainesser economic e social? Er en Svizra èn quels che sa distanzieschan da questa debatta numerus: ma nungiustificadamain! Per almain quatter motivs èn questas dumondas impurtantas:

L'istorgia. Suenter duas guerras mundias che han custà la vita a var 75 milliuns persunas han tut ils Europeans exclamà «mai pli!». La constituziun da l'Europa ha purtà al continent pli ch'in mez tschientaner pasch. Quai è in decurs unic en l'istorgia, in acquist ch'è da salvar per adina, in acquist che dumonda la participaziun da tut ils pajais, dals 28 stadis commembers da l'Uniu europeica e da lur 500 milliuns abitants, ma era dals auters stadis europeics.

Las valurs. Dal nord al sid e da l'ost al vest èn ils pievels europeics divers en lur cultura, lur linguas, lur istorgia, lur tradiziuns ed er en lur temperaments. Malgrà questa diversità partan els numeru-

Bel e bain 100 personalitads or da politica, economia, scienza e cultura han lantschà in appel per spender las bilaterals. KEYSTONE

sas valurs essenzialas: il stadi da dretg democratic, ils dretgs umans, l'economia da martgà sociala, la protecziun da l'ambient. La solidarità dals Europeans è sa concretisada grazia ad ina lunga seria da decisziuns.

L'interdependenza. En noss temp da globalisaziun e dal svilup rapid da la scienza e da la tecnica han ils pajais europeics pudì furmar cun success in grond martgà continental basà sin la concurrenza e la libra circulaziun dals bains, da las persunas, dals servetschs e dals chapitals. La Svizra è s'adattada ed ha tratg profit. Quest martgà pretenda cundiziuns da basa coerentas e politics cuminaivlas. L'interdependenza sa fa valair era sin il champ da la segirtad interna (terrorissem, cibercriminalità, fluss da migraziun betg controllads etc.).

L'Europa en il mund. Pli baud valeva l'Europa sco il center politic ed economic dal mund. Oz, suenter la dispariziun dals imperis colonials e da la muntada creschenta da pussanzas extraeuropeicas, han ils pajais europeics survegnì ina rolla pli modesta davos la maisa dals gronds. Oz po l'Europa far valair ses puntg da vista mo sch'els pajais europeics coordineschan lur acziuns. Quai vala per quai che pertutga la segirtad.

La Svizra e l'Europa: Il passà

L'istorgia da las relaziuns tranter la Svizra e l'Uniu europeica n'è deplorablamain betg caracterisada da gronda coerenza: avischinaziuns, affirmaziun da miras cuminaivlas, manifestaziuns d'interess cuminaivels, differentas esitaziuns, pass enavos. En in tschert senn ha la pasch che regna tranter ils vischins en l'Europa fatg perder la Svizra sia temprà. Quatter fenomenes èn da relevar:

La democrazia directa. Ils Svizzers èn cun raschun loschs da lur democrazia directa. Els san ch'ella è en questa furma unica sin il mund: ella n'intervegn betg, mo cura ch'i sa tracta d'approvar cunvegns cun l'Uniu europeica, mabain era sch'i va per lur applicaziun interna. Dus privels smanatschan la Svizra: d'ina vart sto ella evitar da vegnir considerata da ses partenaris sco betg fidaivla, da l'autra vart sto ella evitar ina dependenza politica sco er ina participaziun senza dretgs. La resposta a quest dilemma na consista tschertamain betg en in'aboliziun da la democrazia directa, mabain en in diever ponderà.

L'integraziun factica. L'economia svizra reagescha bain sin ils impuls dats tras l'integraziun. Las cunvegns bilaterals concludidas cun Brüssel – particularmain la cunvegna davart il commerzi liber e quella davart la libra circulaziun da

forzas da lavur – han stimulà la concurrenza ed han sustegnì durablamain la creschentscha. Las cifras mussan perfin che la Svizra è oz facticamain pli integrada en il spazi economic europeic che numerus stadis commembers da l'Uniu europeica.

Las soluziuns globalas. En il decurs da decennis ha la Svizra adina tschertgà soluziuns globalas, structuradas per definir sia participaziun al process d'integraziun: la gronda zona da commerzi liber dals onns tschuncanta (dada en l'aua il 1958), la dumonda d'associaziun da la Svizra il 1961 (daventada obsoleta), la creaziun d'ina «punt» cun l'Associaziun europeica da commerzi liber (AECL)/Comunità europeica (CE) (soluziun abandonada cun l'adesiun a l'Uniu europeica da la pli gronda part dals pajais da l'AECL), la proposta d'avrir tractativas en vista ad in'adesiun a l'Uniu europeica il 1992 (daventada obsoleta suenter ch'il Spazi economic europeic (SEE) è vegnì refusà), la participaziun SEE (refusà ils 6 da december 1992), ina soluziun instituziunala (actualmain en fasa da negoziaziun). Atgnamain pari logic da tschertgar medemas soluziuns globalas; dentant èn mintga giada sa mussads obstachels quasi insurmountabels.

Il bilateralissem. Cun ina politica pragmatica, sectur per sectur, ha la Svizra serrà onns a la lunga en tut circa 120 cunvegns bilaterals cun l'Uniu europeica. Igl è evident che la confidenza va a perder sche quels acquisti vegnan mess en dumonda da la politica interna, e che l'imprevisibilità che sa resulta ha effects negativs era sin l'economia. Ma il bilateralissem para tuttina d'esser vinavant la furma da cooperaziun che respunda il meglier als basegns ed interess da la Svizra e che offra las meglras schanzas per in consens politic.

La Svizra e l'Europa: L'avegnir

Probablamain vegnan la Svizra e ses burgais ad esser confruntads adina dapli cun las preoccupaziuns europeicas, particularmain cun quatter dumondas centralas:

Conresponsabladad. La debatta naziunala zuppenta mo il fatg che la Svizra porta gia ina buna part da la conresponsabladad en l'Europa. Quai vala per ils problems che han, segund lur natira, ina dimensiun paneuropeica sco la protecziun da l'ambient, l'energia, ils transports, la migraziun, la furmaziun e la retschertga, la stabilitad monetara e finanziaria e sa chapescha er il mantegniment da la democrazia e dal stadi da dretg sco era la segirtad interna ed externa dal continent.

Its interess economic. La Svizra è in pajais privà da materias primas e d'energia fossila. Sia prosperità dependa da la capacità da sias interpresas da mantegnair lur posiziun sin il martgà europeic e mundial. Igl è perquai impurtant che nossas firmas possian concurrer cun armas egualas. Ils pajais da l'Uniu europeica èn il martgà il pli impurtant per la Svizra. Per prender mo in sulet exempel: la Svizra na po betg mantegnair ina piazza finanziaria impurtanta senza in access liber als martgads europeics en il rom d'ina reglamentaziun cuminaivla u convenziunala.

Coerenza e cuntinuitad. Tge furma che nus vulain era dar a nossas relaziuns cun l'Uniu europeica; nus stuain esser conscients che tut è collì in cun l'auter sin in martgà da dimensiun continental. Ditg cun auters pleds: Nossas relaziuns complexas cun l'Uniu europeica ston esser coerentas, globalas, stablas e previsiblas. Vulair «glin e tgil chaud» n'è betg ina basa solida per ina politica a lunga vista.

E finalmain: Vulair escluder in'adesiun da la Svizra a l'Uniu europeica a priori e definitivamain da la debatta politica en noss pajais fiss tgutg e privlus, perquai che la fin finala empermetta mo ina cooperaziun a la Svizra d'avair influenza – tenor sia paisa – sin plaun politic e giuridic da l'Europa.

Questas affirmaziuns n'èn betg in pledoyer en favur d'ina u l'autra opziun per nossas relaziuns cun l'Uniu europeica; i sa tracta unicamain d'identifitgar ils puncts che ston giugar ina rolla en ina debatta democratica seriosa. Igl è en quest context indispensabel da pudair offrir a la generaziun giuvna in rom da reflexiun e d'engaschament per l'avegnir.

In pajais n'è betg uschè suveran perquai ch'el sa permetta da refusar lioms internaziunals; el è vairamain suveran, sch'el è, sco member da la communità dals pievels, capabel da fixar miras adattadas confurmas al temp, da sa participar a l'elavuraziun da strategias collectivs e da far valair ses interess en il process da decisziuns tranter ils stadis. L'irradiazion e la prosperità da la Svizra sco stadi dependan da sia capacità da sa participar e da purtar responsabladad en in project cuminaivel europeic, en il qual sias valurs fundamentalas èn obligantas.

Gruppa da redacziun:

Thomas Cottier, Alexandre de Senarclens, Peter-Max Gutzwiller, René Jost Eric Kistler, Giuseppe Nay, Gilles Petitpierre, Remigio Ratti, Jean-Pierre Roth Friedrich Sauerländer, Benedikt von Tscherner, Luzius Wasescha, Jean Zwahlen